

Pravda a evidence

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2012](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2012](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 18. 6. 2012
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 18. 6. 2012

Pravda a evidence

Myšlenka „evidence“ (nebo dokonce „absolutní evidence“) je ve skutečnosti nejen mylná, chybná, ale je principiálně nefilosofická a protifilosofická. Filosofie může (a také musí!) „fungovat“ za „předpokladu“, který sama nemůže zaručit, totiž že pravda platí za jakýchkoli okolností, a že platí vždycky také o těchto okolnostech. (Nejsou to tedy okolnosti, které rozhodují o tom, zda něco je pravdivé nebo „pravda“, nebo že to je nepravdivé a proti-pravdivé, že to je tedy omyl nebo lež. – Je ovšem otázka, zda tento vztah filosofie a filosofování k Pravdě lze chápat tak, že Pravda je „základem“ filosofování; nezdá se nám ani jiná formulace, že Pravda je předpokladem filosofování resp. filosofie. (V tomto případě je na závalu ono před-pokládání, tedy „kladení“ – pravdu nemůžeme „klást“, neboť právě naopak musíme na ni čekat, mít důvěru a naději, že „přichází“ a že konkrétně „přijde“ i pro nás a k nám.) Proto kdysi mělo a dodnes má (údajně Pythagorovo) vyjádření, že Pravdu (zaměňuji za Moudrost) můžeme jen milovat a toužit po ní, ale nemůžeme ji „mít“ (to že je vyhrazeno bohům). Už tím je vyloučeno, že by nám Pravda mohla a měla být „evidentní“ nebo že by sama vycházela z nějaké „evidence“, že by s ní vůbec mohla být nějak spojena. Myšlenka „evidence“ je naopak spjatá s předsudečným chápáním *theorein* a *theoria*, srv. latinsky *videre*, odtud *e-videntia*).

(Písek, 120618-1.)